

SV støtter demokratibevægelsen i Myanmar

Vedtatt av SVs landsstyre 25. september 2022.

Demokratiseringen av Myanmar fikk en brå slutt da militæret gjennomførte et kupp 1. februar 2021. Kuppet ble gjennomført samme dag som det nyvalgte parlamentet skulle tre i kraft. Siden har befolkningen levd under unntakstilstand, og hundrevis av politiske ledere er blitt fengslet.

Kuppet ble umiddelbart møtt med massiv motstand fra befolkningen i form av ikke-voldelige streiker og demonstrasjoner som inkluderte millioner av borgere fra alle samfunnslag i Myanmar. En ny anti-kupp-bevegelse kalt «Civil Disobedience Movement» (CDM) utfordret militærdiktaturets legitimitet og fikk raskt oppslutning fra brede lag av befolkningen og arbeidere fra både offentlig og privat sektor. Denne bevegelsen lanserte en nasjonal og landsomfattende streikt som raskt klarte å ramme den nasjonale økonomien og sette store deler av statsapparatet ute av normal drift.

Den sivile motstanden etter kuppet omtales ofte som Myanmars vårrevolusjon, og omfatter sivilsamfunn, studentbevegelse, fagforeninger og arbeidere, etniske minoritetsgrupper og politiske organisasjoner. Yngre aktivister som ikke tidligere har vært med i demokratibevægelsen og etniske minoriteter spiller en framtrædende rolle i denne mobiliseringen, som har klart å vise folkets enorme motstand mot militærdiktatur og sterke støtte for reelt demokrati og føderalisme i Myanmar. Folkevalgte parlamentarikere har også hatt en nøkkelrolle og konstituerte raskt et parlament, et dialogforum med sivilsamfunnsorganisasjoner og en sivil demokratisk regjering, National Unity Government (NUG). NUG har etablert et eget forvaltningsapparat i sentrale sektorer, inkludert helse, utdanning, humanitær nødhjelp, menneskerettigheter, utenrikspolitikk og forsvar. De koordinerer motstanden mot militærjuntaen og tilbyr offentlige tjenester i Myanmar. NUG har formell representasjon i mange land, inkludert Norge, og Myanmars FN-ambassadør har erklært lojalitet til NUG,

Det er mye som tyder på at den massive mobiliseringen til befolkningen og motviljen til militærkuppet kom som et sjokk på kupphaverne. Mangel på støtte og tillit hos befolkningen og stor motstandsvilje som utviste seg i fortsatte demonstrasjoner og aksjoner, ledet raskt til motsvar fra militærjuntaen i form av brutal og systematisk undertrykking av sivilbefolkningen. Alvorlige overgrep har blitt rapportert fra det tidlige stadiet etter kuppet i februar i 2021 fram til i dag. Militærjuntaen ble i juli 2022 listet av FNs generalsekretær i hans årlige rapport om grove forbrytelser mot barn. I juli henrettet militærjuntaen fire demokrati- og menneskerettighetsaktivister, det var de første politiske henrettelsene i Myanmar siden 1974. FNs uavhengige etterforskningsmekanisme for Myanmar sier det foreligger stadig flere bevis for at juntaen er skyldig i forbrytelser mot menneskeheten. Dette inkluderer blant annet drap, tortur og seksuelle overgrep. et er sterke indikasjoner på at barn og kvinner er de som er hardest rammet. I flere tiår har militære og sikkerhetsstyrker vært i væpnet konflikt med ulike etniske minoriteter i Myanmar. Når disse aktørene nå sitter ved makten, intensiveres grove forbrytelser mot sivilbefolkningen. 25. August 2022 markerte fem år siden mer enn 750.000 Rohingyaer, inkludert mer enn 500.000 barn flyktet fra massedrap, voldtekt og omfattende menneskerettighetsovergrep i Myanmar. Nivået på humanitær finansiering for Rohingyaene

er ikke tilstrekkelig og det mangler politisk vilje regionalt og internasjonalt for å komme med løsninger for å sikre beskyttelse og trygg tilbakevending for Rohingyaene. Situasjonen risikerer å bli en glemt krise mens det internasjonale samfunn fokuserer på andre kriser, og verdens største flyktningleir Cox's Bazar som huser om lag 1 million Rohingyaer neglisjert.

SV fordømmer brudd på menneskerettighetene, folkeretten og internasjonal humanitær rett i Myanmar.

Dialog og forhandlinger med militærjuntaen har ikke nådd frem. Det er behov for sterkere virkemidler i form av økonomiske sanksjoner og forbud mot våpensalg til juntaen. Demokratibevegelsen har til nå mottatt svært lite økonomisk eller politisk støtte fra det internasjonale samfunn, til tross for sin legitimitet i befolkningen. Dette fører til at kampen mot militærdiktaturet tar lengre tid og påfører sivilbefolkningen større lidelser enn nødvendig.

Norge har vært engasjert i Myanmar i flere tiår og var på 1990-2000 tallet en viktig støttespiller for demokratibevegelsen og menneskerettighetsaktivister i landet. Norge var også en sentral støttespiller da reformprosessen startet i landet fra 2011. Myanmar er et partnerland for norsk bistand. Selv om Norge sitter i FNs sikkerhetsråd og sporadisk har kommet med fordømmelser av militærregimet siden kuppet, har responsen fra norske myndigheter vært svak.

Norske myndigheter må gjøre mer enn å fordømme militærjuntaens angrep mot sivilbefolkningen i Myanmar, og trappe opp innsatsen for et demokratisk Myanmar. Norge må gi støtte til demokratibevegelsen i Myanmar og utarbeide en langsiktig strategi i samarbeid med demokratibevegelsen og sentrale politiske aktører i landet

SV krever at norske myndigheter:

- Bruker setet i FNs sikkerhetsråd til å aktivt arbeide for en løsning i Myanmar, samt støtter oppunder en global våpenembargo.
- Skal anerkjenne den sivile regjeringen NUG som landets offisielle myndighet.
- Støtter at NUG skal representere Myanmar i FN
- Støtter internasjonale økonomiske sanksjoner mot militærjuntaen
- Øke innsatsen for å sørge for at det internasjonale sanksjonsregimet ikke rammer sivilbefolkningen og humanitært arbeid i Myanmar.
- Støtter demokratibevegelsen i Myanmar politisk og økonomisk
- Støtter NUG og andre sentrale politiske aktører i demokratibevegelsen direkte
- Ber om at FNs uavhengige granskningsteam får tilgang i Myanmar
- Ber om at militærjuntaen umiddelbart løslater alle politiske fanger
- Ber om at militærjuntaen respekterer valgresultatet fra 2020 og overgir makt til demokratisk valgte organer i Myanmar.